De ce suferim din dragoste?

Interviu cu monahul Savatie realizat de Alina Grigoraş în cadrul emisiunii „Miracol şi credinţă” la radio Antena „C”.

Întrebare: *Dragostea e un sentiment pe care îl trăieşte orice tânăr*. *Dar de multe ori acest sentiment provoacă suferinţe*. *Cum să ne protejăm de rănile săgeţilor lui Cupidon*?

Răspuns: Dragostea nu numai că este un sentiment pe care-l trăieşte orice om, ci am putea spune că ea este însăşi viaţa şi scopul vieţii. Depinde în ce fel înţelegem noi dragostea. Pentru că există mai multe definiţii ale acestui sentiment. Fiecare popor, cultură, au definit-o din punctul lor de vedere.

În înţelesul obişnuit, deja consacrat, dragostea este relaţia dintre bărbat şi femeie, care de cele mai multe ori se limitează la una trupească. Aici am putea opune o atitudine pe care o numim moralistă, adică dragostea la nivel de suflet, spirituală – platonică şi dragostea afrodiziacă, adică trupească. Orientalii au o carte despre dragoste care se numeşte *Kama-sutra*. Carte cuprinde şi descrie poziţii ale corpului prin care se poate obţine maximum de plăcere trupească. Acestei cărţi noi, creştinii, îi opunem altă carte a dragostei – Evanghelia. Dumnezeu însuşi este dragoste, spune apostolul şi evanghelistul Ioan. Dumnezeu este iubire.

De ce dar apare această suferinţă dincolo de plăcerea, bucuria întâlnirii dintre bărbat şi femeie, care prin unirea lor *se fac un trup*, Matei 19, 5, 1 după cuvântul lui Dumnezeu. Însuşi Dumnezeu a sădit în trupurile noastre această pornire a unora către alţii – bărbatul către femeie şi femeia către bărbat. Care este o tendinţă şi o atracţie firească, cu toate că, de multe ori, această lege a firii este încălcată prin homosexualitate la bărbaţi sau lesbi-anism la femei. Adresându-se romanilor, apostolul Pavel le spune că *au schimbat pe Dumnezeul Cel nestricăcios şi s-au închinat făpturii stricăcioase* Romani 1, 23. Ce înseamnă asta? Avem această situaţie atunci când omul, uitând pe Dumnezeu, îşi face din persoana iubită un idol – un înlocuitor al lui Dumnezeu. Atunci când toate aspiraţiile, toate ideile sale despre bine şi frumos, el le investeşte în această persoană iubită şi mai târziu nici nu le poate vedea altfel decât prin această persoană. Lucrurile sunt bune şi frumoase atâta vreme cât relaţia lor este reciprocă. Dar în momentul despărţirii omul suportă un mare şoc. Viaţa lui se goleşte de

ceea ce a avut el mai important. Pentru că aici are loc un transfer de personalitate. Eul se deplasează şi devine tu, tu devine eu. De altfel, cum spune şi apostolul Pavel: *căci odată căsătoriţi trupurile voastre nu vă mai aparţin, ci trupul bărbatului este al femeii şi trupul femeii este al bărbatului* 1 Corinteni 7, 4. Pentru a evita această suferinţă firească şi după cum vedem, uşor de explicat, atitudinea noastră trebuie să fie foarte corectă, înlăturând excesele. Deoarece orice exces presupune necunoscutul. Orice exces este un risc…

Întrebare: *Cum poţi să eviţi excesul atunci când eşti îndrăgostit*. *Aceasta ar presupune un control asupra sentimentelor*, *or*, *când se îndrăgosteşte*, *omul adesea pierde acest control*.

Răspuns: Noi spunem că inima este oarbă, dragostea este oarbă. Însăşi apariţia acestui sentiment este excesul despre care vorbesc. Acest sentiment, pe care ne-am obişnuit să-l numim aşa, nu este, de cele mai multe ori, însăşi dragostea. Atunci când Eminescu spune că este *un instinct atât de van*, *ce le vine şi la păsări de vreo două ori pe an*, el nu greşeşte deloc, chiar dacă el însuşi era pradă acestui sentiment.

Întrebare: *A spus-o* într-*un acces de luciditate*?

Răspuns: A spus-o mai degrabă într-un acces de misoginism. Se vede că suferea mult de pe urma relaţiei sale cu Veronica Micle, care la rândul ei era căsătorită, şi nu-l avea numai pe Eminescu drept amant. De multe ori întâlnim la romantici aceste excese de misoginism, care nu sunt deloc luciditate şi care nu sunt deloc înţelepciune. De ce? Spre deosebire de această atitudine a romanticilor, pe care o găsim şi la Schopenhauer, la Nietzshe, la mulţi alţi filosofi – de diminuare a rolului şi a însemnătăţii femeii (ei înşişi fiind, în acelaşi timp, nişte desfrânaţi), în ortodoxie nu există această atitudine faţă de femeie, chiar dacă există călugărie. Misoginismul, dispreţul faţă de femei, este un păcat care strigă la cer. Atunci când diminuăm sau înjosim făptura lui Dumnezeu, zidirea mâinilor Lui, pe motiv că este femeie, noi ne ridicăm împotriva Făcătorului însăşi şi prin aceasta arătăm că Dumnezeu a comis o eroare şi a creat o făptură imperfectă. Femeia nu este mai puţin perfectă decât bărbatul. Noi învăţăm doar atât – că femeia are o voinţă mai slabă decât bărbatul. În Noul Testament Mântuitorul Hristos o recuperează pe Eva cea căzută, prin care a pătruns păcatul în lume şi o ridică la demnitatea care o poate întrece pe cea a bărbatului. Uitaţi-vă cine este primul om care-l întâmpină pe Hristos după înviere – este chiar Maria Magdalena, desfrânata despre

care aflăm din Evanghelie. Ea este primul om care vede cea mai mare minune din istoria Universului – minunea învierii lui Hristos, prin care tot neamul omenesc a înviat şi a fost restabilit. Spre deosebire de acest fel de a vedea şi a înţelege femeia, există asceza, monahismul oriental – cel budist sau krişnait, care cultivă iarăşi o atitudine dispreţuitoare faţă de femeie şi faţă de actul trupesc. Repetăm că în ortodoxie, chiar dacă se presupune asceza şi se recomandă, deoarece însuşi apostolul Pavel, atunci când dă sfaturi celor căsătoriţi, spune *fraţilor, iată vremea s-a scurtat, cei căsătoriţi să fie ca şi cei necăsătoriţi* 1 Corinteni 7, 29, aceasta nu se face din dezgustul faţă de femeie. În canoanele apostolice şi la Vasile cel Mare se prevede caterisirea preoţilor care se îngreţoşează de femeile lor pe motiv de falsă evlavie, *căci Dumnezeu a făcut femeie şi bărbat* Matei 19, 4. Uitaţi-vă o atitudine corectă şi umană, dacă vreţi, spre deosebire de alte moduri de asceză care au fost şi la grecii antici – şi Aristotel a fost un timp ascet… Deci iată un mod de a evita suferinţa – prin asceză. Dar el nu este întotdeauna pe măsura şi în puterea tuturor. Însuşi Hristos când a fost întrebat a spus – cel care poate înţelege, să înţeleagă.

Întrebare: *Dacă una din metodele de a evita suferinţa în dragoste este monahismul – dar nu oricine ar fi în stare să aleagă această cale – logic ar fi să presupunem că altă variantă este căsătoria*? *Este oare căsătoria, cea bazată pe principii creştine, o garanţie a faptului că vom fi protejaţi de suferinţe*?

Răspuns: Despre aceasta, iarăşi apostolul Pavel spune foarte bine… Vedeţi, la întrebările cele mai subtile şi curioase Biblia are întotdeauna răspuns. Şi un răspuns cel puţin interesant. Apostolul Pavel spune aşa: *Eu voiesc ca toţi oamenii să fie ca mine* 1 Corinteni 7, 7 – adică feciorelnici, necăsătoriţi. *Dar celor care nu pot – să se căsătorească* 1 Cor.7, 9. *Însă acestora zic că vor avea suferinţă în trupurile lor* 1 Cor. 7, 28. La ce se referă ap. Pavel? Tot el în altă parte explică: *căci cel căsătorit caută să facă voia femeii, iar cel necăsătorit face voia lui Dumnezeu* 1 Cor. 7, 33. Tot aşa se spune şi despre femei, adică vor face voia bărbatului. Aşadar, cum poate să aibă suferinţă în trup, după ce se află într-o relaţie binecuvântată de Dumnezeu, prin taina cununiei de către Biserică, deci este în afara desfrânării, în afara păcatului despre care Biserica învaţă că el singur este cauza suferinţelor noastre. De unde dar această suferinţă în trupurile celor căsătoriţi? Răspunsul e simplu. Atunci când lumea se căsătoreşte, nu

ştie ce jug îşi ia. De aceea, când alegem căsătoria noi de fapt ne luăm o povară mult mai grea decât călugăria, dacă ar fi să ţinem cont de poruncile evanghelice şi dacă ar fi să nu ne abatem de la scopul nostru – singurul scop al creştinului şi al oricărui om – cel al mântuirii şi al întâlnirii cu Dumnezeu. Când Apostolul spune: *Cei căsătoriţi să fie ca şi cei necăsătoriţi* 1 Cor. 7, 29, la asta se referă. În primul rând, anul bisericesc are foarte multe zile oprite [relaţiilor intime] – posturi, sărbători. Ar fi mai mult de 200 de zile pe an. În afară de aceasta se interzic relaţiile în perioada alăptării, începând de la momentul zămislirii. Din clipa în care femeia a aflat că este însărcinată, relaţiile sunt oprite. Până după încheierea perioadei de alăptare. Foarte mulţi dintre oamenii sau tinerii care, deşi umblă la biserică, se vor ortodocşi, totuşi, nu îndeplinesc această restricţie, deloc neînsemnată, a Bisericii. În afară de aceasta, este evident că orice metodă de contracepţie este exclusă şi condamnată – avem exemplul lui Onan, cel care luând de nevastă pe văduva fratelui său, şi-a aruncat sămânţa pe pământ, pentru a evita zămislirea şi a fost omorât de Dumnezeu. Acest păcat este aspru condamnat. Nu mai vorbim de alt păcat care este avortul, sau spirala, care este şi ea un avort... mai timpuriu, aşa o prezintă şi medicii, fiindcă spirala distruge ovulul deja fecundat, atunci când zămislirea a avut loc şi se elimină practic un embrion, pur şi simplu mai mic decât cel de 2 sau 3 luni, eliminat prin operaţie chirurgicală. Trebuie să ne înspăimânte această situaţie, când femeia se face stăpână a corpului său, în sens rău. În situaţia când Dumnezeu ne spune că tu însuţi nu poţi face un fir de păr alb sau negru, să ne dăm seama cât de mare este păcatul când noi singuri ne distrugem trupurile noastre şi ale altora, nu dăm şansa la viaţă pruncilor care ar fi putut să se nască, căci pentru aceasta a lăsat Dumnezeu relaţia binecuvântată între femeie şi bărbat. Şi atunci când spunem că vrem să ne căsătorim pentru a prelungi spiţa neamului omenesc şi anume de asta nu ne călugărim, atunci să urmăm acestui gând şi nicidecum altfel. Julius Evola, un eseist italian, observă un lucru în cartea sa *Metafizica sexului*: toţi spun că zămislirea este pentru a prelungi neamul omenesc, dar cât de mare este spaima tinerei fete sau femei de a rămâne gravidă". Deci, altul este scopul – satisfacerea poftei trupeşti celei mai joase. Şi anume astfel ajungem să înjosim femeia – când ea devine un instrument al satisfacerii acestei pofte. Aici suntem puşi în faţa celui mai aprig misoginism, nu în cazul ascezei şi al călugăriei. Să luăm

relaţia trupească dintre un bărbat şi o femeie, dintre doi tineri. Adeseori toată dragostea lor se risipeşte degrabă. Şi unul şi altul se îndreaptă către alt partener şi aşa la nesfârşit. Ce a iubit el sau ea la omul respectiv? Atunci când urmează plânsete, disperare, sinucideri, suferinţe, despre care vorbim, despre care se cântă în cântecele pentru tineri, se scriu poezii, se fac picturi, piese de teatru, unde dispare acea dragoste? Acest fapt este ridicat la nivel de mare dramă a umanităţii. Să vedem ce se află în spatele acestei drame? Cu adevărat iubirea unei persoane faţă de alta? Sau aspiraţiile şi tendinţa către satisfacerea necesităţilor trupeşti? Vedem că nici căsătoria nu numai că nu ne scuteşte de suferinţa pe care le avem în afara ei, ci uneori o poate agrava. Totuşi, această suferinţă doar în căsătorie poate fi evitată, în afara ei nicicum. Nu trebuie să uităm că scopul, frumuseţea şi rostul ei constă în a da naştere unor noi făpturi, oameni pe care atât tatăl, cât şi mama trebuie să-i educe, să-i crească. Şi atunci, iubirea este factorul principal, piatra de temelie pe care de zideşte familia. Evident, atunci această suferinţă este omisă. Timpul pe care cei căsătoriţi şi-l acordă unii altora are şi el o însemnătate foarte mare. Tot apostolul Pavel spune: cei căsătoriţi să nu se despartă pentru mult timp unii de alţii, pentru a nu da prilej de suferinţă, prilej de desfrânare.

Întrebare: *Părinte, este interesant ceea ce spuneţi, dar cred că mulţi dintre tinerii de azi înclină spre alte concepţii despre viaţa în familie. Cel puţin există o concepţie mai mult sau mai puţin generală, potrivit căreia sexul ocupă un loc important în familia modernă. Chiar conform opiniei specialiştilor multe familii se destramă din cauza incompatibilităţii sexuale*.

Răspuns: Tocmai ceea ce am spus până acum. Asceza ortodoxă vine să evite chiar acest lucru. Da, până la un punct distracţiile şi vorbele de alint ne pot oarecum sustrage tumultului şi greutăţilor acestei vieţi. Emil Cioran spunea că orgasmul este suprema stare şi singura care îl poate smulge gândului morţii, spaimei şi haosului morţii. Tantrism prostesc.

Dar haideţi să ne uităm treaz la lucruri. Da, este bine până la un punct, dar nu întotdeauna suntem tineri, nu întotdeauna suntem sănătoși. De ce să nu presupunem întâmplarea tristă în care nevasta sau soţul nimereşte într-un accident şi jumătate de an trebuie să stea la pat. Ce să mai zic că mulţi bărbaţi îşi înșală soţiile pe timpul sarcinii. Anume în această situaţie, dacă soţii trăiesc într-un regim tumultuos al

relaţiilor trupeşti, vor apărea certurile. De ce să uităm că există boli atât femeieşti, cât şi bărbăteşti, care pot interveni pe neaşteptate – fie impotenţa la bărbaţi sau cancer sau oricare altă boală la femei. De ce aceşti oameni ar trebui să se despartă? De ce trebuie să aducă atunci în viaţa lor pe altcineva mai tânăr, mai sănătos, de ce trebuie să sufere copiii de pe urma acestei triste întâmplări, de care nimeni nu este protejat? Iată de ce avem nevoie să îndreptăm sentimentele şi relaţiile noastre în sfera care este eternă, veşnică, unde iubirea este nestrâmtorată de factorii exteriori, unde nimic nu o poate strâmtora şi schimba – nici bătrâneţea, nici boala, nici despărţirea. Despre aceasta ne învaţă Hristos în Biserica Ortodoxă.

Întrebare: *Cum e posibilă o asemenea performanţă în familia modernă*? *Cum să stimulăm nu dragostea firească ci pe cea duhovnicească în relaţiile dintre soţ şi soţie*?

Răspuns: Noi, oamenii, suntem foarte mici la suflet. Dar Cel ce ne-a creat ştiind de micimea noastră şi ştiind că nimic nu facem gratuit şi fără recompensă, recomandându-ne să nu ne pierdem viaţa în plăceri trupeşti, ne oferă în schimb alte plăceri – mai mari şi mai superioare – cele duhovniceşti. Atunci când renunţăm la plăcerile şi îmbrăţişările trupeşti noi nu facem un sacrificiu. Noi de fapt obţinem în schimb o plăcere şi mai mare – pe care o primim în scurtă vreme după îndreptarea noastră. Desigur nu atât de scurtă ca în yoga sau alte curente disciplinare (zâmbeşte).

Întâlnirea cu Dumnezeu poate fi bruscă şi spontană. Despre aceasta avem pilde şi în Pateric. Un frate căzuse şi vine la părinte, la stareţ, şi-i spune: avva am căzut, dă-mi trei ani ca să mă pocăiesc. El zice: e mult, fiule. „Atunci cât – unul?” „E mult, fiule”. „Patruzeci de zile?” „E mult, fiule. Dacă te pocăieşti cu adevărat, Dumnezeu în trei zile poate ierta păcatul tău”.2 Deci, să nu-L uităm pe acest Dumnezeu al nostru care ştie să ierte neputinţele noastre într-un timp atât de scurt, să ne scutească de urmările faptelor noastre urâte. Căci El a zis: Cel care-şi va lua crucea şi-mi va urma mie, va căpăta răsplata nu numai în viaţa de dincolo ci o va simţi şi aici pe pământ. Aici pe pământ răsplata constă anume în echilibrul sufletesc, liniştea, pacea şi iubirea, pe care doar Dumnezeu, Cel care este iubirea însăşi, o poate da, nu numai nouă, ci şi apropiaţilor, semenilor noştri, pe care-i iubim. Căci spune prorocul – multe poate rugăciunea dreptului înaintea Domnului. Deci, îndreptându-ne noi înşine viaţa vom avea trecere şi îndrăzneală la

Dumnezeu să cerem pace, dragoste şi iubire, nu doar pentru cei pe care-i iubim, ci chiar şi pentru duşmanii noştri, după cum avem poruncă. Şi astfel să contribuim la restabilirea armoniei şi a dragostei pe care a avut-o şi a pierdut-o Adam.

1 Deoarece este un interviu, citatele se dau din memorie, deci nu sunt întotdeauna exacte, dar îşi păstrează sensul. Trimiterile le-am adăugat în varianta scrisă, nu am transformat însă varianta vorbită, pentru a nu da senzaţia de fals. Mărturisesc nu sunt un bun cunoscător al Scripturii.

2 Acest derăspuns se întâlneşte în Pateric, într-o formă aproape identică, la Avva Pimen, cap. 12 şi la Avva Sisoe, cap. 20.

Despre inocenta pierduta a sărutului

Răspuns către Corina (Sibiu)

Poate să aprofundaţi puţin tema aceasta: *În afară de trimiterea sexuală*, *de ce un sărut este păcat*? *Da*, *înţeleg*, *e voluptate la mijloc*, *e fire pământească*, *dar este cea mai pura dovada de umanism*…

Pentru ca spuneai că îţi place Stănescu, îmi amintesc o poezie de-a lui, dacă tot veni vorba de sărut, despre adolescenţii care se săruta pe străzi. Era o poezie cu multe interjecţii şi semne de exclamare, o apologie a sărutului. Ceva de genul: „Ah tinerii se săruta, cum se mai săruta tinerii pe străzi, nebagand în seama maşinile, zgomotul, moartea, de parcă însuşi trupurile lor nu ar fi decât nişte prelungiri ale sărutului”.

Exista în aceasta poezie o exaltare disperată. Tinerii lui Stănescu, şi Stănescu însuşi, încearcă să se ascundă de moarte, ca de o ploaie de primăvara, la umbra acelor săruturi. Sarutul apare la Stănescu ca o toarta de care se prind cu disperare cei care au căzut cu viteza în vârtejul necrutator al morţii. Cioran îşi exprima şi el aceeaşi spaima, deşi în termeni mult mai vulgari, în Pe culmile disperării, se pare, dar asta nu are nicio importantă. Acesta zice ca numai orgasmul îl sustrage de la obsesia morţii.

Iar eu cred că de la candoarea lui Stănescu pana la mojicia lui Cioran nu e chiar atât de mult. De aceea, as putea spune ca deşi, teoretic, ar trebui să existe o fracţiune de inocenta a sărutului, practic ea nu are posibilitate să se împlinească, deoarece inocenta este spulberata încă mai înainte ca sărutul să se petreacă.

Socotesc ca însăşi pornirea spre sărut este deja o manifestare şi materializare a poftei în plina clocotire. Dacă cineva va zice ca

dimpotrivă, de prea multe ori, sărutul este folosit tocmai pentru a se ajunge la excitaţie, va trebui să-l contrazicem. Aceasta se întâmpla numai cu trupurile istovite de păcat. Dar, deşi trupurile au nevoie de săruturi pentru a fi trezite, mintea este excitata, căci fără excitarea minţii nimeni nu simte nevoia sa sărute, după cum nu simte nevoia sa bea apa cel căruia nu-i este sete.

Aşadar, sărutul este cel puţin o dezvirginare a minţii. O fată sărutata nu mai poate fi numita fecioara, pentru ca ea a depăşit bariera psihologica a fecioriei, care este mai grea decât cea fizică, voinţa ei a fost înfrânta. Deşi, aparent, o astfel de fata are toate „probele" fecioriei, eu as asemăna-o cu un ou din care s-a supt, pe o gaură făcuta cu acul, tot conţinutul. Exista, într-adevăr, o grămada de astfel de „fecioare" cu trupul, dar care au în palmares nenumărate nopţi de jocuri erotice şi de perversiuni dintre cele mai încurcate. Aceasta dispoziţie i se inoculează fetei odată cu primul sărut şi nimeni niciodată nu-i mai poate reîntoarce fecioria, decât poate doar moartea.

În ce măsura este sărutul o manifestare a umanului? Da, sărutul este tocmai manifestarea umanului, nimic mai mult. Nu mă refer acum la sărutarea apostolica, la sărutarea păcii, căci nu despre asta vorbim. Dar sărutarea dintre un bărbat şi o femeie poate fi doar o manifestare şi materializare a poftei, după cum am mai zis, sau o ultimă staţie a păcatului, atunci când sărutul se da „fără patima", tocmai pentru ca patima a fost de curând satisfăcută. De aceea, socotesc ca limba romană şi-a rezolvat fericit problema diferenţei dintre sărutarea patimasa şi cea nevinovata, propunând cuvinte separate pentru fiecare: „sărut" şi „pupat".

Cred însă ca pana la o anumită vârstă, termenul din urma se abţine să existe. Aşa că, în afară de trimiterea sexuală a sărutului, despre care vorbeai, chiar nu mai văd nicio trimitere.

Sarutul, de fapt, este un sărut dat poftei. Dacă pofta în sine este omeneasca şi, atunci când nu este primită în inima, adică atunci când nu suntem de acord cu ea la nivelul minţii şi ne împotrivim ei cu sabia duhului, care este rugăciunea, nu este păcat, totuşi pactul cu pofta, chiar şi când nu se ajunge la fapta, este păcat. Cu atât mai mult va fi păcat manifestarea vadita a acceptării poftei, care se face prin sărut. Dar dincolo de simpla acceptare a poftei, sărutul ei însuşi prilejuieşte atâta plăcere, încât mulţi îl găsesc mai important decât actul sexual propriu-zis, de aceea, în jocul erotic, îi acorda mai mare atenţie şi mai

mult timp.

Să ştii ca aceasta părere o împărtăşeşte toată Biserica. Exista chiar un canon prin care preotul care a sărutat o femeie cu patima, chiar dacă nu s-a împreunat cu ea, se cateriseşte. Şi asta în timp ce alt canon oferă şansa de reabilitare preotului care a căzut în malahie (onanism), de pana la două ori. E o vedere ciudata, desigur, dar asta şi pentru că avem un Dumnezeu care „cauta la inima omului”. Sarutul este păcat ca şi curvia totala, tocmai pentru că este o manifestare a doririi şi acceptării păcatului, deci, săvârşirea lui.

Toate celelalte păreri despre sărut le găsesc forţate şi nesincere. Cu toate că nu aş vrea ca asta să-i împingă pe cei care doar s-au sărutat, dar încă nu şi-au folosit trupurile, să o facă acum. Curmarea păcatului, în orice stadiu de avansare ar fi, e o biruinta şi o încununare. Dacă cineva a luat-o pe un drum greşit şi a aflat asta, nu merge mai departe, ci se întoarce, ca să nu piardă timp şi nici puteri pentru regăsirea şi continuarea drumului celui drept.

Cei mai mulţi sunt tentaţi să meargă în săvârşirea păcatului până la capăt, gândind ca de acolo se vor întoarce înapoi. E o tentaţie demonica, sinucigaşa. Sarutul este doar începutul, doar pasirea în marea nesfarsita a păcatului şi a morţii. A continua sa înoţi în aceasta mare, gândind că o vei străbate încolo şi înapoi, este chiar mai riscant decât pare. Exista mai mulţi înecaţi lângă mal, decât în mijlocul marii.

Despre pornografie, poluţii şi monahism

Răspuns către un anonim, care poate fi oricine

Dacă va mai aminti de mine, mă plângeam că mă stăpâneşte patima internetului, dar nu v-am scris ce anume. Aş începe prin a *vă scrie puţin despre mine, pentru a vă face cunoscute anumite aspecte ale vieţii mele de până acum*:

— *Încă din timpul liceului, fiind o fire introvertita, complexata de propria sexualitate (ca mulţi adolescenţi) am început să mă uit la filme şi reviste erotice. Nu a durat mult şi am început să mă şi masturbez. După ce am intrat la facultate, am cunoscut pe cei din ASCOR, unde m-am şi înscris, integrandu-mă repede între ei. În pelerinajele făcute cu ei, am avut ocazia să cunosc mulţi monahi pe la diferite schituri şi mănăstiri din tara.*

— *Când m-am spovedit pentru prima oară, după mult timp, am renunţat deodată la fumat şi la masturbat. Nu a fost chiar uşor. Ca repercusiuni, au urmat poluţiile nocturne care durează şi pana în ziua*

de astăzi. Drept să spun, m-am saturat, nu se mai opresc (este ştiuta starea de indispoziţie care urmează în urma poluţiilor).

— De aproape 2 ani mă gândesc la monahism. Mai exact, ma atrage viaţa monahala. Dar interior, am o stare permanenta de agitaţie.

— Revenind la internet, pot să zic ca a devenit o patima, deoarece m-am uitat şi mă uit la „obscenităţi". Cu toate că m-am spovedit destul de des, continui să repet acest păcat. Am început prin a mă uita la tot felul de vulgarităţi, dar m-am saturat repede şi am trecut la un erotism mai „artistic". Am început să-mi cultiv o astfel de senzualitate şi nu e bine, sunt conştient de asta. Acum nu mă mai *satisface orice, în limbajul freudian, s-ar zice ca asta duce la o creştere a libidoului.*

Problema e alta: înainte de a mă uita, în mintea mea am posibilitatea de a alege, ori ma abţin şi nu mă uit, ori ma uit şi-mi satisfac poftele trupeşti. De ce în momentele alea uit şi de Dumnezeu şi *de toate? De ce trebuie să fac toate poftele trupului? Sunt sclavul lui* şi *nu-mi place. În acelaşi timp, uitându-mă la toate acestea, consider ca curvesc cu gândul, deci trăiesc în păcat, şi nu-mi vine chiar bine.*

M-am săturat să repet la nesfarsit acest păcat. Încep să mă *descurajez când vad că nu mai fac fata. Am început să abandonez gândul de a alege viaţa monahala, mergând pe ideea ca mai bine* e să *rămân în lume şi să mă gândesc la mănăstire, decât să fiu în mănăstire şi să mă gândesc la lume. Mai am de terminat o facultate şi mă voi decide, dar la ora actuală sunt foarte dezorientat. Pe o parte, ma chinuie patima trupului (poluţiile nocturne şi faptul ca ma uit la poze* şi *filme erotice), pe de altă parte, lupta cu toate gândurile care-mi vin.*

Acum sunt complet dezorientat, nu mai ştiu ce să mai cred şi ce să mai fac. O să mă ţin cât pot de duhovnic. Însă şi aici e o problemă. Vorbesc cu sfinţia sa doar la spovedanie, iar eu mi-aş dori să vorbesc mai mult, mai pe îndelete, să-i spun tot ce fac şi tot ce simt. Dacă vreţi şi puteţi să mă ajutaţi cu ceva, va rămân recunoscător.

Frământarile tale mi-aduc aminte o întâmplare patericala, de care, de altfel, este plina viaţa mănăstireasca. Într-o seară, după trapeza, un frate m-a invitat de-o parte, zicând că are să mă întrebe ceva. Fratele acesta avea de acum vreo cinci ani petrecuţi în mănăstire, dar încă nu era călugărit, că era tânăr. Când ne-am îndepărtat pe aleile întunecoase şi nu mai era nimeni să ne audă, fratele zice: „Ce să fac, ca ma chinuie patima curviei şi mă gândesc ca poate nu trebuie să mă călugăresc, poate Dumnezeu vrea să mă însor?" Eu n-am stat mult pe

gânduri şi-i cârpesc o apoftegma din Pateric, cam de felul: „Dar tu închipuie-ţi ca ele o să moară şi o să le mănânce viermii, ca sub pielea asta gingaşa poarta un lighean de mate” şi altele de felul acesta. La care fratele îmi răspunde liniştit: „Avva, am citit şi eu Patericul, ştiu şi eu teologii de astea, dar când mă uit la ele uit şi de Pateric şi de Dumnezeu. Când eşti liniştit, îţi par convingătoare remediile acestea, dar când te cuprinde patima, nu te mai ajuta la nimic”.

Am mai auzit pe unii înaintând şi consolări de felul: „Ce-ai găsit la ele, nu vezi ce machiate şi scarboase sunt? Cum poate să-ţi placă sa te uiţi la greţoseniile alea, gândeşte-te că au fost atâţia care s-au spurcat cu ele?”

Mie însă îmi vin în minte cuvintele Scripturii: „Şi au văzut flăcăii omeneşti ca fetele oamenilor sunt frumoase şi au intrat la ele” (Facere 6). Vezi, Duhul Sfânt zice că sunt frumoase. Frumoase, nu greţoase. Frumoase, pentru că sunt biserici ale lui Dumnezeu. De aceea sunt frumoase.

Să-ţi spun la ce m-am gândit, citind Psaltirea veche, încă cea cu litere slavone. Mie îmi place să citesc psalmii în limba de demult, să mă amestec în corul rugătorilor de odinioară. Şi iată ca, citind-o, ma poticnesc de un verset pe care eu îl ştiam aşa: „Fiicele lor înfrumuseţate şi împodobite ca chipurile templului” (Ps. 143, 12). „Împodobite ca chipurile templului” pe mine ma ducea de fiecare dată cu gândul la idoli, mai ales ca în psalm se vorbeşte ca fiicele acestea sunt ale „străinilor” din mana cărora David se roagă să fie izbăvit. Mi se părea foarte clar: fetele străinilor, deşi sunt împopoţonate, totuşi frumuseţea lor este falsa ca şi idolii. Dar în Psaltirea cea veche versetul acesta suna tocmai invers: „Fetele lor înfrumuseţate, împodobite ca asemănarea Bisericii”.

Vreo două zile m-am gândit cam cum s-ar putea talcui faptul ca „fetele străinilor” sunt frumoase anume ca asemănarea Bisericii şi nu ca chipurile templului. Şi până la urmă mi-a venit un răspuns care m-a odihnit. Am avut revelaţia sensului monahismului ortodox. Călugăr este acela care se călugăreşte nu pentru ca socoteste frumuseţea fetelor omeneşti fiind uracioasa ca a idolilor, ci anume cel care, deşi a văzut ca „fetele omeneşti sunt frumoase”, totuşi n-a intrat la ele. După cum spune şi Sf. Ioan Gura de Aur în Tratatul despre feciorie: „Ce mare lucru au făcut fecioarele paganilor dacă au renunţat la nunta din pricina ca o considera rea? Parcă nu e firesc să te abţii de la ceea ce

nu-ţi place? Fecioarele creştinilor însă tocmai de aceea sunt vrednice de cinste, ca, ştiind ca nunta este binecuvântata, totuşi se abţin de la ea pentru numele lui Hristos”.

Da, fetele omeneşti, chiar şi cele desfrânate, sunt frumoase ca asemănarea Bisericii. Parca ne poate convinge cineva că este altfel, când nu numai ochii, ci şi inima şi toată fiinţa noastră ne spune că e aşa? Chiar dacă mintea va bombani tot timpul că nu ne plac, totuşi frumuseţea lor rămâne. Cu toate acestea, David zice că sunt frumoase doar ca „asemănarea Bisericii”, nu ca Biserica însăşi. Asta ma duce cu gândul la perioada sovietică, când bisericile n-au fost distruse toate, ci, cele mai frumoase, au fost transformate în muzee, în sali de agrement, unele chiar în sali de sport, în depozite. Când te uitai din afară, erau ca nişte biserici adevărate, dar când intrai înăuntru, nu mai erau aşa. Aşa este şi cu frumuseţea femeilor. Sunt frumoase, după măsura Ziditorului care le-a făcut, ca El le-a făcut să-l fie Lui biserici. Dar sunt moarte, sunt închise, ca şi bisericile din vremea sovietică, pentru ca în ele nu se mai săvârşeste Liturghia.

Acesta este singurul lor defect, ca în ele nu se slujeşte Liturghia. Şi totuşi, Dumnezeu se simte jignit atunci când noi le hulim, pentru că sunt ale Lui. El le-a făcut pe ele şi nu noi. De aceea, Dumnezeu sloboade patima curviei peste tot cel care judeca femeile uşoare, ca să-i aducă aminte ca nici el nu este mai departe. Şi eu am cunoscut călugări care dacă vedeau vreun frate vorbind cu vreo femeie, îl certau ca sta de vorbă cu „dracu’”. În cele din urmă însă marii „asceţi” au abandonat călugăria şi s-au căsătorit cu „dracu’”, iar fraţii cei certaţi îşi văd liniştit de nevoinţele lor.

Aşa că nu e nimic rău în faptul că-ţi place frumuseţea lor. Şi lui Dumnezeu îi place. Însă, atunci când te apuca patima, încearcă să le vezi ca pe nişte Biserici, ca pe nişte icoane ale lui Dumnezeu. Parca cu nişte icoane îţi vine să faci faptele acelea care îţi trec prin cap când halăduieşti prin internet? Îmi vei reproşa că e greu? Nu e greu. E imposibil. De aceea, tocmai pentru că nu le putem vedea cu ochi curat, mai bine e să nu le vedem deloc. Dacă noi înşine am fi avut Liturghia lăuntrica, cea care le lipseşte lor, am fi fost ca şi Dumnezeu care, deşi vede toate cele despre care povesteşti, şi altele mai mari, totuşi niciodată nu pofteste.

Patima curviei, deoarece este proprie firii noastre, poate fi depăşita numai prin Duhul Sfânt, prin Liturghie. De aceea, noi,

păcătoşii, care încă nu am devenit altare desăvârşite, nu ne uitam la ele, ca să nu ne facem batjocoritori de cele sfinte, că ne batjocorim pe noi, care suntem biserici şi pe ele, care sunt tot biserici.

Ca să scapi de aceasta atracţie, trebuie să-ţi propui o perioadă de nevoinţa. Nu e numaidecât să posteşti aspru şi să nu dormi, mănâncă din toate câte puţin şi odihneşte-te, atât cât să nu fii iritat de oboseala şi inapt pentru munca. Încearcă, pur şi simplu, să eviţi discuţiile deşarte, televizorul şi muzica. Toate acestea fărâmiţează mintea şi slăbesc atenţia. Dar pentru patima curviei trebuie să avem atenţia întotdeauna treaza, pentru ca ea pătrunde prin gânduri, pe care dacă le curmam îndată, am şi scăpat de ea. În aceasta perioada încearcă să nu povesteşti nimănui nici măcar impresiile şi stările prin care o să treci, decât numai preotului la spovedanie (sau unei persoane duhovniceşti, capabile să te ajute). Cred că în scurta vreme, dacă vei face asta cu smerenie şi cu nădejde, vei simţi lucrarea Liturghiei în tine. Citeşte cate o catisma dimineaţa, una seara şi una noaptea pe la două, dacă poţi. Ca să te odihneşti bine, culcă-te pe la 10 seara. Şi în toată vremea spune „Doamne Iisuse Hristoase, miluieşte-mă pe mine, păcătosul”.

Dar să treci dincolo de orice convenţie despre rugăciune. Să te pui înaintea lui Dumnezeu aşa cum eşti, nu încerca să pari mai bun, poate ca nici să nu doreşti asta, ci pur şi simplu, arunca-te la pământ în camera ta, după ce stingi lumina şi zi: „Iată, Doamne, Tu şi eu. Uită-te la mine ce-am ajuns, ce-a mai rămas din zidirea Ta. Uită-te şi mă plânge, ca eu singur nu mă pot plânge. Eu nu te mai înţeleg şi nu te mai voiesc, eu am o alta viaţa, care îmi pare mai interesanta şi mai atrăgătoare. Du-te de la mine, că sunt om păcătos. Niciodată nu te-am iubit şi nu te-am ascultat. Ştiu că eşti aici, dar nu te simt şi nu te recunosc. Tu însă nu te departa, aşteaptă pana ma scol, ajută-mă Tu să mă scol, ca Tu m-ai zidit şi poţi cu mine toate câte voieşti. Nu mă lepăda de la fata Ta şi Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine. Ca, iată, n-am mai rămas decât numai Tu şi eu. Numai noi amândoi am rămas. Să nu Te scârbeasca păcatele mele şi să te duci. Rămâi cu mine, chiar dacă nu te văd, chiar dacă nu te simt, chiar dacă nu te ascult. Chiar şi atunci când nu voi mai vrea să rămâi, Tu să rămâi. Ca Tu eşti cel care ne dai viaţa şi care din moarte iarăşi ne vei ridica, şi fără Tine suntem nimic, Doamne. Şi Ţie, Bunule, după cum putem, toţi slava înălţam, Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin”.

Să spui așa, tot ce ai pe suflet, în cuvinte şi mai puţine şi mai simple, poate chiar fără niciun fel de cuvinte. Să te pui numai jos la podea în camera întunecoasa şi să te gândeşti ca Dumnezeu este pretutindeni, deci şi la tine în camera. El nu poate să nu fie şi la tine în cameră, nu are voie. Bate-te cu Dumnezeu ca şi Iacob şi lasă-te rănit de El. Şi zi-i, şi cere-i socoteala, şi întreabă-L de cele pe care nu le înţelegi şi cele pe care ai vrea să i le reproşezi. Zi-i şi asculta tăcerea cu care te asculta, răbdarea cu care te rabda şi dragostea cu care te iubeşte. Dar mai ales să asculţi neputinţa cu care vrea să te ajute şi nu poate, din cauza voinţei tale. Da, nu te mira şi să nu te smintească aceste cuvinte, noi L-am făcut pe Dumnezeu să fie neputincios pentru noi. Gândeşte-te numai, ca El umbla pururea pe lângă noi, ca un câine bătut, cerşind ajutorul nostru, ca să ne mântuiască. Dacă te vei ruga aşa, n-ai cum să nu vina Duhul Sfânt peste tine, n-ai cum să nu cunoşti umilinţa cea veselitoare, n-are cum să nu te umpli de nadejdea cea bună. Şi-aceasta stare să o creşti în tine, ca să ajungi să o poţi scoate şi duce cu tine şi dincolo de întunericul camerei tale, ca ea te va apara de toate ispitele trupeşti şi sufleteşti.

Să te împărtăşeşti mai des, chiar în fiecare duminica, tratează cu preotul. Căci dacă pentru cei îndrăciţi canoanele recomanda deasa împărtăşanie, pentru a alunga demonul, care e străin firii noastre, cu atât mai mult vom avea nevoie de deasa împărtăşanie pentru a scăpa de patimile care sunt proprii firii noastre, care sunt însăşi firea noastră?

Ai nevoie şi de o schimbare de mediu, de o evadare din tot ce te înconjoară. Firea omenească se acomodează foarte repede, de aceea, propune-i o alternativa cât mai contrastanta la ceea ce vezi în internet. Nu e numaidecât să rămâi în acest regim de rugăciune, care pe mulţi îi sperie, ci doar să-ţi faci din el o trambulina pentru un regim normal. Pe urma faci cât poţi, dar să nu te desparţi de împărtăşanie mai mult de două săptămâni. Când vei vedea ca iarăşi te ataca vechile deprinderi, mai dă-i câteva zile de asprime şi împărtăşanie. Trupul nostru e atât de lenevos, încât, temându-se de regimul aspru, se va mulţumi să rămână într-un ritm normal, fără să te mai arunce în patimile de care te plângi, numai ca să nu-l mai oboseşti cu asceza. E nevoie de puţina asceza, pentru a trăi mai bine euharistia, bucuria.

Iritarea pe care o ai, este un preludiu al deznădejdii. Din cauza patimii tale, îţi pare ca Dumnezeu nu îţi asculta rugăciunile, nu ai

îndrăzneala. Dar Hristos a zis: „Îndrăzniţi, Eu am biruit lumea". Acest îndemn se adresează tuturor oamenilor, nu numai Sfinţilor din calendar. Credinţa în Dumnezeu nu se limitează la simpla recunoaştere ca El este şi ca a lucrat în istorie, ci ca El este şi pentru tine şi ca lucrează, vrea să lucreze prin tine. Anume asta nu pot crede oamenii, ca un grăunte de credinţa poate să mute munţii.

Să ştii ca tot din cauza nervozităţii sunt şi poluţiile dese. Unii cred că poluţiile frecvente sunt semn al virilitaţii sporite, dar este tocmai invers. Virilitatea poate fi folosită şi într-o parte şi în alta. Potenta masculina, ştim bine, nu depinde de constituţie, de biologic, ci de psihic, de puterea voinţei. Aşa ca bărbaţii cu o potenta sporita se pot împotrivi cu mai mult succes atacurilor sexualităţii, pe care mai înainte o exploatau cu acelaşi succes. Vezi în Vieţile Sfinţilor câţi tâlhari dintre cei mai fioroşi, ostaşi neînfricaţi deveneau călugări şi ajungeau la biruinta totala a patimilor.

Am cunoscut un călugăr care în prima jumătate de an de la intrarea în mănăstire avea câteva poluţii în fiecare noapte. Se scula, bătea matanii şi se culca înapoi. Ai crede că trebuie să fie cine ştie ce Rambo, dar e tocmai invers, era foarte slab, nervos, plângăcios şi întotdeauna ameninţa că o să plece acasă să se însoare. Cu timpul, pentru că s-a mai maturizat, a devenit „mai bărbat", lucrurile s-au liniştit. A scăpat şi de nervozitate şi de desele poluţii.

Despre poluţii găseşti în regulile lui Ioan Casian. Acolo se insista chiar asupra puterii patimii, care la unii e mai mare, la alţii mai mică. Sfântul Ioan zice ca, cu cât e mai mare patima, cu atât eşti mai potrivit pentru monahism. Acelaşi lucru îl zice şi Sf. Ioan Gura de Aur când talcuieşte cuvintele Mântuitorului: „Sunt eunuci care s-au născut aşa, eunuci făcuţi de oameni, şi eunuci care s-au făcut pe ei înşişi aşa pentru Împărăţia lui Dumnezeu". Deci, chiar Hristos a spus-o. Pare un paradox, după ce am fost deprinşi să credem că în mănăstiri se duc numai impotenţii şi handicapaţii. Impotenţii, zice Sfântul Ioan Casian, nu mai pot practica nevoinţa fecioriei, ei trebuie să sporeasca în alte fapte bune. Şi mi se pare un fapt demn de un Dumnezeu ca al nostru, care judeca pe toţi cu dreptate. Tot aşa nu vor lua cununi de biruitori cei care sunt blânzi din fire, ci cei care, mâniosi fiind, prin lupta au ajuns la blândeţe. Aşa stau lucrurile cu toate virtuţile.

Tot Sfântul Ioan Casian aduce exemplul unui staret căruia, de o vreme buna, i se întâmpla să aibă poluţie chiar în noaptea de dinainte

de împărtăşanie. Dar adunându-se soborul bătrânilor au hotărât să-l dezlege să se împărtăşească, deoarece lucrarea aceasta era din zavistia dracilor, călugărul ducând de altfel o viaţă sfânta.

De multe ori, dracii năpustesc aceasta pacoste mai ales asupra începătorilor, ca să-i aducă în deznădejde. Ceva de felul: „Vezi, eşti un curvar şi jumătate, dar vrei să te dai mare creştin. Las-o baltă şi trăieşte ca toţi, dacă nu vrei să te îmbolnăveşti, să ai dereglări hormonale”. Dar dacă nu le atragi nicio atenţie, te lasa. Spală-te, bate 50 de metanii, spune psalmul 50 şi fii ca şi cum nu s-a întâmplat nimic. Fii sigur ca pentru atâta lucru acest păcat se iartă, este un canon care spune asta. Ce, parca femeilor le e mai bine că au scurgeri menstruale? Dar parca pot să schimbe ceva? Să privim firea noastră omeneasca aşa cum este ea, cu toate slăbiciunile şi neputinţele ei.

Poluţiile se mai pot întâmpla şi din cauza frigului, dacă dormi într-o cameră răcoroasa. Din cauza rasului prostesc şi a mâncărurilor grase şi dulci, din beţie. La fel şi din consumul de lichide pe noapte, care provoacă erecţia în timpul somnului din cauza contractării muşchilor care menţin lichidul. Aşa că, sunt mai multe motive care provoacă poluţiile: unele de la draci, unele de la neatenţie, altele de la fire. Nici unele, însă, nu trebuie să fie prilej de tulburare.

Se mai zice în cartea aceasta ca pana şi marii pustnici, chiar dacă nu mai au niciun fel de patimi, totuşi mai au uneori poluţii. Acesta este tributul care trebuie plătit firii. Cu toate că, după o perioadă de asceza, poluţiile au loc fără vise erotice şi fără niciun fel de senzaţii. Cred că Dumnezeu a lăsat aşa lucrurile ca nimeni să nu se înalţe prea mult.

Vezi, poluţii mai au chiar şi bărbaţii căsătoriţi. Crezi ca ei se simt mai bine după ele, mai ales în perioada când femeia le este gravida? Dar şi mai bine le sta când în aceasta perioada se masturbează. N-au nici ei, săracii, nicio odihna de pe urma căsătoriei.

Odihna adevărata o cunosc doar călugării. Pentru ca ei ajung la ea prin agonisirea Duhului Sfant. Întreaga fire se schimba la călugăr şi el devine purtător al Liturghiei lăuntrice de care vorbeam la început. Este, într-adevăr, nevoie de ceva munca, dar se poate. În taina călugăriei, Dumnezeu da un har deosebit, pe care oamenii obişnuiţi nu-l pot bănui. Acest har îi pazeste pe călugări de năvălirile brutale ale patimii. Pentru un călugăr totul e mai uşor, pentru ca el a înfruntat într-o singură noapte tot greul pe care un om normal îl înfrunta pe parcursul vieţii întregi. Greul acesta este teama şi cutremurul din

noaptea călugăriei. De îndată însă rostite voturile, porţile se închid în urma ta şi lumea întreagă se luminează cu o lumină noua, pe care nu vrei să o mai schimbi pe nicio frumuseţe.